Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,

DE

CURANDIS PRÆCIPUIS OCULORUM AFFECTIBUS,

QVAM

MAGNIFICO UNIVERSITATIS RECTORE,

REVERENDISSIMO ET PERILLUSTRI DOMINO,

DOMINO

JO. JOACHIMO HAHN,

EPISCOPO METELLOPOLITANO,

Eminentisſimi Archi-Epiſcopi & Principis Electoris Moguntini, per Thuringiam, Hasſiam & Eichsfeldiam, in Pontificalibus, Vicario Generali, Ejusdemque Archi-Epiſcopalis Curiæ Pro-Vicario Generali, SS. Theologiæ & Juris Vtriusque Doctore, Protonotario Apoſtolico, Comite Palatino, Inſignium Eccleſiarum Collegiatarum ad Gradus B.M.V. & ad S. Joannem Moguntiæ, reſpective Scholaſtico, Canonico Capitulari, & reliqv.

AMPLISSIMO MEDICORUM ORDINE

IN HAC PERANTIQVA HIERANA GRATIOSE INDULGENTE

SUB PRÆSIDIO

DN. D. JOHANNIS ANDREÆ FISCHERI,

CONSILIARII ET ARCHIATRI ELECTORAL. MOGUNT. COLLEG. MED. SENIORIS, PATHOLOG. ET PRAX. PROF. PUBL. PRIMAR. NEC NON MED. PROVINCIAL. DUCAL. ISENAC.

PATRONI ET PROMOTORIS SUI COLENDISSIMI

PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA LEGITIME ADIPISCENDI,

PUBLICÆ ERUDITORUM DISQVISITIONI SUBMITTIT

AUTOR ET RESPONDENS

HEINR. WILHELMUS GEISLERUS,

Probſthayn. Sileſ.

DIE XXII. MARTII, A. O. R. MDCC XXIII.

IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS H. C.

ERFORDIÆ, Typis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

DEO,
PATRIÆ,
PATRONIS
ATQVE
AMICIS.

§. I.

IN iis, qui oculos potiſſimum lædunt, affectibus recenſendis, ordinis melioris gratia, & ut methodum Magnifici D. D. Rivini, Præceptoris mei fide & dexteritate ſpectatiſſimi, Patroni omni honoris cultu æternum venerandi, in Theſibus ſuis Pathologicis præſcriptam ſequi videar, Amavroſin ſive Guttam ſerenam primo loco placet explicare.

§. II.

Dicitur vero Amavroſis, ab ἀμαυρόω, lat. obſcuro, appellationem nacta, is præcipue affectus, quando res eminus cominusve poſitæ obſcure admodum primitus viſuntur, ceſſante poſt omni luminis ſenſu, & quantumvis in oculo nihil vitii nec ullus a naturali oculi conformatione deflectens error poſſit conſpici, ſpiritus tamen ob nervorum opticorum læſionem, obſtructionem aut compreſſionem influere, ſuoque in oculis munere fungi nequeunt.

§. III.

Frequentiſſime hoc malum ex uſu Mercurialium aut nimio, aut male ſiniſtreque adhibito contingit, dum muſculi nervorumque origines Mercurialium noxa arroduntur, ſpaſmo atque paralyſi adficiuntur, motuque ſuo debito privantur. Qua de re hoc in caſu præſtat humorum ſpirituumque influxum in oculos aut conſervare, aut pro virili reparare. Si exanthemata non tam curata quam potius interiora verſus repulſa Amavroſi dant occaſionem, priſtinum malum omnis generis reſolventibus ſudoriferis & expellentibus erit revocandum, quorum nomine C. C. uſt. Spirit. Ebor, lap. 69. Corallin. ♃n. diaphoret. reſin. ligni Guajac. & ſimilia commendanda. Perquam opportune memoriæ ſuccurrit hiſtoria, notatu digna, mihique a Magnif. D. D. Rivino plus ſimplici vice communicata, qua puella quædam poſt tineam capitis præpoſtere curatam tali Amavroſi correpta, ſudoriferis vero & expellentibus aliquoties propinatis ac efflorescentiis priſtinis iterum in conſpectum prodeuntibus, ab hac viſus obſcuritate brevi temporis intervallo liberata dicebatur.

§. IV.

Amavroſin Glaucomatis ſive Glaucoſis affectus excipit. Eſt vero Glaucoma vitium quoddam oculorum, quo humor vel Cryſtallinus vel Vitreus debita ſua perſpicuitate privatus glaucum, gryſeum quaſi lacteumque colorem imo ſubviridem quandoque induit, ut deinceps macula ſaltem candida profundius ſita per pupillæ foramen conſpiciatur, eamque ob

cauſam

cauſam & radiorum viſoriorum tranſitus impediatur, rerumque pertranſientium color vitietur. Secundum naturam ſenibus modo & in ætate decrepita conſtitutis hominibus hoc vitium eſt familiare, Hippocr. *aph. 31. S. 3.* notante; p. n. autem ex mutata humoris cryſtallini aut vitrei conſiſtentia majorique ejusdem ſiccitate, impuritateve accidit; juniores vero in rei venereæ uſu nimios incautosque ob notabilem ſpirituum copiam cum ſemine prolifico deperditam peſſundatamque obrepit. Hoc in caſu epithemata conveniunt, ſeu fomentatio oculi cum 🜄 rectificato & fœniculato linteo duplicato oculis ſub lecti introitum impoſito, & per noctem ibidem retento. Proderunt quoque flor. borragin. vel buglоſſ. Vini ſpiritu imbuti, tum ad glaucoma imminens præſervandum, tum, ſi nondum altas egerit radices, quantum poſſibile tollendum atque extirpandum: Aliis TR. bugloſſ. cum phlegmate aluminis in hoc affectu magis probatur. Confirmatum vero nonniſi acus ope tollitur, ſic unquam tollitur.

§. V.

Adficitur porro oculus, quando pupillæ aut corneæ tunicæ mucus quidam plus minus viſcidus indeque enata pellicula prætenditur, adeoque radiorum tranſitu in humores impedito cæcitas tandem plenaria ſubſequitur, quod oculorum vitium Cataractæ alias ſeu Suffuſionis nomine notatur.

§. VI.

Differentiæ Cataractæ partim a colore, partim a maturitate deſumuntur. Quoad colorem pro diver-

ſitate humorum intra oculos peccantium ea in albam ſive lacteam, nigram, cineream, cæruleam, viridem, flavam, rubram, dividitur; intuitu vero maturitatis, in maturam, immaturam & inveteratam optime diſpeſcitur.

§. VII.

Matura dicitur Cataracta, cujus materia pelliculæ nec mollitie, nec duritie excedentis conſiſtentiam adepta depoſitionis operationem admittit; immatura e contrario vocatur, quando conſiſtentia nimis laxa & ad depresſionem & ad depoſitionem minus idonea exiſtit; hæcque denuo triplicis eſt generis, quatenus ſc. humor aqueus modo corpuſculis opacis non continuis ſed potius diſperſis ſcatet, modo corpuſculum magis conſpicuum hoc illudve pupillæ latus occupat, modo pellicula tenuis, mobilis & facile diſſolubilis totam pupillam obruit obnubilatque; inveterata denique audit, cujus pellicula nimis indurata & vicinis partibus pertinaciter adhærens acus cuſpidi haud cedit.

§. VIII.

Porro Cataracta in perfectam atque imperfectam, ſeu veram ac ſpuriam diſtinguitur. Vera ſive perfecta Cataracta eſt, quando viſus omnis tollitur, pupillaque oculum inſpicientium ſimilis vitro contaminato, obſcuro aut minus perſpicuo haud abſimilis videtur, jamque gypſeus, jam argenti vivi, nunc viridiuſculus, nunc lividus nunc alius color in oculo apparet; aut quando color albus perfectus, aut alii colores poſt pupillam conſpiciendi ſeſe exhibent. Spuria vero ſive imperfecta Cataracta rerum circumvolitantium

tantium phœnomenis creſcentibus ac decreſcentibus indigitatur; cum e contrario ſi vera fuerit Cataracta, corruſcationes & apparitiones illæ ſint continuæ, creſcentes ſemper, viſumque indies magis magisque obſcurantes. Adhæc vera perfectaque Cataracta unum frequentius ſaltem oculum occupat, cum ſpuria e contrario ob cauſam communem utrumque communiter oculum adficiat.

§. IX.

Ad cauſam cataractæ primariam quod attinet, eam a prædominantibus humoris aquei particulis viſcidis derivandam eſſe credimus, utpote quæ particulæ arctius inter ſe invicem implicitæ tandem in membranulam concreſcunt, viſionemque, radiorum viſivorum irruptionem turbando & intercipiendo, modo lædunt, modo plane deſtruunt. Ettmüllerus, cujus famam, quam ſibi & literarum monumentis apud orbem literatum, & praxi felicisſima apud miſeros ægrotantes comparavit, nulla unquam vetuſtas obſcurabit, nulla oblivionis injuria delebit, *Oper. ſuorum Medic. Tom. II.* cauſas ejusdem occaſionales ab uveæ ſeu alterius cujusdam tunicæ fibris p. n. excreſcentibus deducit, enatamque exinde membranam, ſi coagmentata totam pupillam obtegat, viſum plane abolere, ſi vero dimidiam ſaltem pupillam occupet, omnia quaſi perforata in conſpectum prodire dicit. Sed ſufficit jam jam indicaſſe, omne id, quod humoris aquei incraſſationi anſam præbet, multum ad membranæ iſtius generationem conferre, quorſum cachexia, ſcorbutus, abuſus ſex rerum non naturalium,

ralium, radiorum ſolarium vel ignis inſpectio incauta ſpectat.

§. X.

Scio equidem, quosdam Neotericorum, quos inter Heiſteri nomen celebre primatum tenet, membranam modo allegatam pro re magis fictitia quam vera atque genuina cataractæ cauſa ventilare, hocque aſſertum argumentis non contemnendis ſtabilire, ſedem cataractæ non tam in humore aqueo & pupilla ſed in lente cryſtallina conſtituentes. Lis autem nulla re alia melius poteſt dirimi, quam ſi cataractam a Glaucomate lenteque indurata probe, uti par eſt, diſtinguamus. Nec video, quid impediat, ut Cataractæ ſedem in humore aqueo vitiato pupillaque læſa potius quam in lente cryſtallina affecta collocemus, præcipue cum multa crebroque uſu comprobata proſtent experimenta, hujus opinionis, quod Cataracta in lente cryſtallina ſedem figat, contrarium edocentia.

§. XI.

Conſtat etenim per avtopſiam, & plus ſimplici vice fuit obſervatum, pelliculam hujusmodi immaturam acus punctura humoris ad inſtar diffluxiſſe, quod tamen cum lente cryſtallina minus congruere videtur; & ego memini, me a Magnifico D. D. Schachero Lipſienſ. cujus ab ore diſertiſſimo per integrum triennium mihi pendere licuit, audiviſſe, ſe ejusmodi coagulum nondum in veram pelliculam concretum in oculi vitulini humore aqueo obſervaſſe. Sed, quid prolixius hac de controverſia diſſerere opus

ſit,

ſit, plane neſcio, cum tot Autorum obſervationes pelliculæ generationem in humore aqueo confirmantes haud temere ſint rejiciendæ, ac inter pelliculæ tenuioris texturæ atque lentis induratæ depreſſionem haud minimum diſcrimen ab operatore obſervetur.

§. XII.

Cauſæ remotiores Cataractæ vel a lacrymatione immodica, vel ab oculorum inflammatione, contuſione & vulneratione, repellentium fortiorum in ophthalmia abuſu, nec non ab externa corroſivorum applicatione petendæ ſunt; nonnunquam hæc infelicitas ab ipſa nativitate dependet, qualem Cataractam connatam Boile *de Utilitate philoſoph. experiment. Tom. II. part. I. p.* 72. ſanatam refert.

§. XIII.

In ſignis Cataractæ tum diagnoſticis tum prognoſticis commemorandis ne juſto prolixior exiſtam, placet ſolummodo ex variis Cataractæ ſpeciebus, (ad quas diſcernendas propria & ſpecifica ſigna requiruntur) primaria Cataractæ immaturæ maturæque indicia L. B. communicare. Cataracta quippe immatura ex ſimulacris, punctis, filamentis, pilis, aranearum telis, muſcis &c. oculos circumvolitantibus, objectis ſub alieno colore, aut duplicibus, multiplicibus, dimidiatis, fiſſis &c. ſeſe repræſentantibus, nec non ex pupillæ colore obſcuro, vel membranula valde mobili, viſuque adhuc reſiduo, quo colorum diverſitates ab ægro diſtinguuntur, innoteſcit. Aſt non ſemper hujusmodi prodromis Cata-

ctæ indicantur, ſed ex improviſo nonnunquam & ſubito ſatis oriuntur, ita, ut Fernel. *lib. V. Patholog. Cap. 5.* de ſuffuſione una die exorta, Woolhuſius Ophthalmiater per Europam celeberrimus, in diſſertationibus Ophthalmicis, quas de Cataracta & Glaucomate inſcripſit, *pag. 48.* Cataractæ uno temporis momento, *pag. 49.* intra unius noctis ſpatium formatæ mentionem faciat, cujusque rei certitudo Hildani *Cent. V. obſerv. 14.* Bartiſch. Augendinſt, *part. 10. C. 2. p. 44.* exemplis notatu dignis ſuffulcitur. Maturæ vero Cataractæ ſatis evidens indicium eſt, ſi pupilla penitus obſcurata, pelliculaque nec frictu facili mobilis, nec prorſus immobilis exiſtat, ægerque præter lucis ſplendorem nec quidquam oculo ægro videat; inveteratæ autem ſignum certiſſimum ex pertinaci pelliculæ cohæſione duritieque notabili pateſcit.

§. XIV.

Prognoſin vero ſpeciatim quod concernit, Cataractæ immaturæ remediis ex fonte pharmacevtico depromptis, maturæ vero manu chirurgica rectius medemur; aſt inveterata tum pharmacevticorum tum chirurgicorum efficaciam illudens curam modo palliativam admittere conſuevit. Opus præterea hic loci eſt, ut & de debita maturatione & adæquato Cataractæ deponendæ termino nonnulla in medium proferamus.

§. XV.

Veterum Medicorum æque ac Chirurgorum veſtigia ſi premere nobis volupe eſt, conveniens Cataractæ maturatio ante ſextum vel ſeptimum annum vix erit expectanda, adeoque & depoſitionis tempus ad ter-

terminum modo deſcriptum usque erit differendum. Aſt enim vero cum ſolâ temporis menſurâ Cataractæ craſſities ac maturitas ſufficiens nequeat determinari, ſed ſuffuſio alia longius alia brevius (pro diverſa materiæ quantitate, calorisque majori vel minori vi) temporis ſpatium requirat, hanc ſententiam ut pro lege avide accipiamus, meo judicio non eſt conſultum. Collibet tamen, quæ beatæ memoriæ Etmüllerus de debita Cataractæ maturatione, juſtaque ejusdem depoſitione l. c. conſignavit, pagellis noſtris levibus inſerere. *Alba, is inquit, Cataracta vix ante annum ſextum chirurgiam admittit, & ſi citius inſtrumento tractetur, ab hoc lactis ad inſtar diſſolvitur; pari modo ſi operatio diutius differatur, per eandem in lamellas tenuiores inſtar glaciei frangitur. Cinerea vero citius matureſcit, i. e. ſæpius intra quinque vel ſex menſes; Cærulea minus frequens curatuque difficillima exiſtit, cum tardius ad maturitatem decentem vergat, ſpiritus interim valde debilitet, vel humorum pelluciditatem deſtruat, ita, ut pellicula etiam ſeparata, viſus tamen obſcuritas & imbecillitas remaneat. Viridis & flava citius matureſcunt, poſterior tamen niſi mox detrahatur, inſtar cornu dureſcit, hincque chirurgiam non admittit. In junioribus facilius deponitur & ſine recidivæ periculo; notandum vero, Cataractæ depoſitioni nec ſenilem, neque puerilem, ſed mediam inter has ætatem, eſſe idoneam.* Liceat quoque hac occaſione circumſtantias Cataractæ depoſitionem prohibentes attentius paululum conſiderare; quales ſunt cephalalgiæ enormiores, utpote quæ caput in ſitu tranquillo quietoque ſervari non permittunt; 2) febres vel alii morbi chro-

 nici

nici atque diuturniores, qui ob motum humorum citatiorem, aut præcordiorum anxietates, aut alia incommoda graviſſima cauſari valent, præcipue, ſi M. Snea pravis humoribus referta ſit, unde motus ſanguinis enaſcitur irregularis; 3) ſi membrana Cataractæ nimis flava ſit nigraque, utpote qui colores æque ac cæteri de humorum impuritate affatim teſtantur.

§. XVI.

Ad curam Cataractæ internam progreſſum jamjam facientes, eam, quamdiu ſuffuſio immatura texturæque laxioris pellicula adhuc fuerit, purgantibus, & pravos humores corrigentibus, externe ſimul Collyria vel Epithemata adhibendo, adornandam eſſe ducimus. Hujus generis purgantia & laxativa, quæ pravos humores per guttur inferius educunt, ☿r. dulc. Agaricus, rad. & reſ. Jalapp. fol. ſenn. Aloës atque ex ea parata, MP. de Succin. Crat. præcipue; reſin. Scamm. rad. polypod. Crem. & Cryſtall. ♀r. Tartarus Vitriolat. atque ſimilia conſtituunt. Vomitoria haud æque valent, tum ob totius corporis concuſſionem, tum ob fortiorem & ex niſu vomendi ortam diaphragmatis conſtrictionem, ut ideo ſanguis concitatiori motu pariter atque largiori quantitate ad caput feratur, quorſum translatus faciem rubore ſuffundit, & oculos intumeſcere facit, ita, ut hi ex vomitu plurimum patiantur, verba ſunt prælaudati Magnif. D. D. Schacheri, *in diſſert.* quam *de Cataracta* nitide admodum conſcripſit, conſignata. Nec ſternutatoriis in Cataractæ cura locus ullus eſt relictus, quantum enim pravorum humorum his remediis e

cor-

corpore eliminamus, tantum etiam materiæ peccantis horum potiſſimum auxilio advocamus allicimusque: Errhina vero, indicatione medica præſente, ſecurius admitti poſſunt.

§. XVII.

Ad pravos humores corrigendos, præcipue, ſi acrimonia acida prædominetur, omnis generis antacida remedia, ante purgantium uſum adhibenda, convenient; hæcque ſunt vel ∇ea, Lap. cancr. ppti C. C. uſt. & ſine igne ppt. ebur. uſt. Corall. R. ppt. vel Martialia, limat. Martis, & Tincturæ Martis &c. Alkalia tum Volatilia, Spir. Salis Armoniaci, Sal Volatile C. C. Liqu. C. C. ſuccinat; tum fixa, ⊖ abſynth. Card. benedict. Centaur. minor. &c. Pro ſcopo particulas humorum viſcidas incidendi reſolvendique lign. ſanct. ſaſſafr. horumque cortices inprimis, rad. ſarſ. paril. ſem. aquileg. Card. bened. fœnicul. Euphraſ. Chelidon. idque genus alia in apozematis forma adhibita, atque purgantibus admixta proſunt, humores pravos edulcorando, incraſſatos diluendo, atque nocivos evacuando. Et quantum pro hoc fine obtinendo Thermis Carolinis veniat attribuendum, quilibet aquarum iſtarum natura, virtuteque depurandi, reſolvendi, evacuandi accuratius perſpecta, me etiam non monente facile intelliget. Præterea nec fonticulorum ſetaceorumque uſus in abducendis evacuandisque pravis humoribus inſignis, præcipue, ſi præter ſuffuſionem Epiphora ſeu continuum lacrymarum ſtillicidium occurrat, aut Catarrhis corpus impurum divexetur, ſilentii peplo involvendus.

Epithematum ſeu remediorum topicorum catalogum Aqua Euphraſ. Aqua vit. Spiritu matric. vel Spirit. Salis Armoniaci acuata, vel Collyria ex Aqua Chelidon. & Croco metallor. confecta, tribus de his quatuorve guttulis ter quaterve in die oculo immiſſis, copioſiorem reddunt. Parem nobis polliceri poſſumus effectum, ſi fotibus oculi demulceantur, vapore calido Croci cum Aqua Chelidon. maj. ad illos admiſſo, vel ſi omnis generis herbis cephalicis & nervinis, e. g. Euphraſ. rorismar. major. flor. Chamomill. &c. cum Vino coctis oculi foveantur, vel ſi more nicotianæ accendantur jam commemoratæ herbæ, harumque fumus fiſtula conſueta hauriatur, fumusque oculis inſuffletur. Cavendum tamen, ne acrioribus, magisque volatilibus oculi bulbus, ob exquiſitam, quam poſſidet, ſenſationem, lædatur atque irritetur.

§. XVIII.

Cura diætetica in moderatiori cibi potusque aſſumtione, maxime vero dyſpeptorum, flatulentorum, alimentorum acidorum, carnium infumatarum, cereviſiæ fœculentæ abſtinentia, aëris frigidioris evitatione, motus quietisque moderamine, excrementorum debita evacuatione, animi pathematum in exceſſu peccantium intermiſſione, potiſſimum conſiſtit.

§. XIX.

Cataractæ depoſitionem, elegantem & ſubtiliſſimam operationem, tanquam curam externam, & ad Chirurgos magis quam quidem Medicos ſpectantem, relinquimus intactam; nihilo tamen ſecius L. B. hac de

de re ſufficientis cognitionis cupidum ad Clariſſ. Heiſter. Chirurg. Magnif. D. D. Schacheri ſupra allegatam diſſert. aliosqne libros chirurgicos volumus ablegatum.

§. XX.

Præmiſſa Cataractæ brevi ſuccinctaque explicatione, ejusque interna curatione, opus nunc eſt, ut ad Ungvis quoque conſiderationem & pertractationem propius accedamus. Ungvis ſive Pterygium nominatur, ſi membranulâ quadam minus perſpicuâ corneæ tunica obducitur. Oritur hoc mali genus vel a particulis terreſtribus & arenoſis, pulverulentis, in oculos ex improviſo incidentibus, vel ab acrimonia humorum, ſerique acrioris defluxione. Inter remedia ad Ungvem ejusmodi ex voto ſucceſſuque optato removendum idonea Lap. ſcisſil. & vetuſtate & tempeſtatum injuriâ friabilis factus atque in pulverem pene impalpabilem redactus, ob vim, qua pollet, veneream, laudem eximiam meretur, ſi ſcil. veſperi per calami cannulam oculis provide infletur, talisque actus aliquoties reiteretur. Convenit quoque tutia, pomphol. cum lapide ſciſſili commiſta. Aqua ophthalmica comm. aut Vitriol. alb. ſolut. ni cum judicio adhibeatur, anſam haud raro oculorum inflammationi præbet. Nec diſplicet mihi adeo, quod a venatoribus & opilionibus in arcanorum fere numero atque pretio habetur, Aqua nimir. Caryophyllorum, canum, ungue talismodi laborantium, oculis inſperſa; modo caute circumſpecteque applicetur. Præter hæc vero animalium quoque pinguedines, v. g. axung. lepor.

por. aſciæ piſc. viperarum, ſerpentum &c. ſi palpebris oculorum illinantur, egregium in Ungue tollendo præſtant effectum.

§. XXI.

Pannus e contrario is affectus nominatur, ſi corneæ perſpicuitas tunica quadam minus denſa ſed retiformi obſcuratur, eaque tota obtegitur, ut ideo foramine pupillæ clauſo nullus radiis luminoſis viſivisque aditus pateſcat. In cauſas hujus mali ſi accuratius paululum inquiramus, eas vel a glandulæ in oculi cantho ſitæ, membranæque adnatæ aliquali læſione, vel ab humoribus ſalino acidis atque acribus carnem in angulo majori ſitam arrodentibus, ipſamque membranam oculi adnatam lædentibus, deducendas eſſe patet. Hæc tunica ſ. n. alba, indolens & tenſilis, ſi craſſa, dura, doloroſa, nigricans, vel alio quodam colore pro nutrimenti humorumque diverſitate tincta, imo, nimis laxa animadvertatur, eam a ſtatu naturali multum deflexiſſe conſtat. Malum hocce adhuc recens uti pharmacevticis remediis haud difficile curatur, ſic inveteratum difficulter & vix ſine arte chirurgica eradicatur. Quodſi v. cancroſa hæc tunica appareat, ea ut ne attingatur, B. Ettmüller. l. a. ſuadet, ne ſc. exaſperetur, & ſubinde in cancrum exulceratum abeat. Idem eſto judicium, ſi cum panno incipiente principium quoddam ſuffuſionis in oculo percipiatur, quod poſt variolas &c. frequentius accidere ſolet; Ungue enim ſublato, ſuffuſio citius contrahitur.

§. XXII.

§. XXII.

Ad hanc tunicam delendam ſucc. formicar. rubrar. in arboribus reſiniferis habitantium expreſſus, per pannum depuratus, vel aqua appropriata dilutus, oculisque inſtillatus commendatur. Subjectis tenellis aut delicatioribus, ſi tunica adhuc recens & nondum adeo tenax eſt, mel pelvi æneæ illitum, carbonibusque ignitis ſuppoſitis lente calefactum, usque dum mel viriditatem contraxerit, uſui inſigni eſt, ſi nempe illa oculi pars, quam tunicæ noxa obſidet, melle iſto calido blande illinatur. Proderunt & hoc in caſu omnis generis remedia vi quadam abſtergendi prædita, lap. ſciſſil. fab. marin. ſeu umbilic. mar. & ſimilia. Pro ſcopo externo aquis refrigerantibus, aqua roſar. alb. flor. fabar. Sigil. Salomon. ſperm. ranar. &c. opus erit.

§. XXIII.

Albugo quæ Levcoma Græcis nominatur, eſt macula alba in corneæ tunica apparens, ortumque vel ab humoribus vitioſis, ibidem extravaſatis & congeſtis, vel a cicatrice, aut corneæ læſione trahens. Leucoma haud ſemper eadem facie ſeſe ſiſtit, ſed & ratione ſitus, & intuitu magnitudinis colorisve variat. Nunc enim partem corneæ tunicæ mediam, nunc lateralem, jam ſuperiorem, jam inferiorem occupat, modo anteriorem modo poſteriorem magis vexat. Si in externa corneæ parte macula hæc ſedem figat, oculi tumor admodum extuberat, ſi vero circa interiora magis delitеſcat, non adeo ſenſibilis particularisque tumor e

corneæ ſuperficie emergit. Intuitu magnitudinis Leucoma interdum minimum ſaltem albi coloris punctulum conſtituit, interdum acini uvæ faciem exactius deſcribit. Color vero pro humorum peccantium varietate varius quoque obſervatur. Qui ophthalmia eaque chronica laborant, Leucomatis tyranidi frequentius ſuccumbunt; pari ratione humores pravi in corneæ tunicam effuſi ibique ſtagnantes Leucoma ſæpius poſt ſe relinquunt; interdum aliæ etiam ſanguinis impuritates Leucomatis morbo viam parant, eorum potiſſimum exemplo, qui vavariolis ægre adeo ſuccumbunt, ut dies aliquot viſus facultate penitus deſtituantur. Alio vero tempore a vi externe oculo illata hic affectus accidit, oculi videlicet globo vehementer admodum percuſſo, tububulisque ſanguifluis contortis aut dilaceratis, ut exin e vaſculis ſuis humores contenti evacuentur, ſtagnantes vero tandem in pus ejusmodi ſive Leucoma degenerent. Reliqua vero ſymptomata, quæ Leucoma plerumque comitantur, pro cauſarum occaſionalium conſtitutione & differentia quoque differunt.

§. XXIV.

In Diagnoſi quam maxime neceſſe eſt, ut Leucoma ab Hypopio caute circumſpecteque diſtinguatur. Hypopium enim puris ſub cornea atque iride collectionem denotat, eoque in caſu macula quidem alba per corneæ tunicam transparens in conſpectum prodit, ſitu tamen a Leucomatis malo multum differens,

rens; ſi itaque pus partem interiorem verſus magis vergat, illudque oculo fricto ſitum mutet, Hypopium dicendum erit. Nonnunquam purulenta hujusmodi materia egreſſum nullum inveniens in durum corpuſculum concreſcit, aut in monſtroſam ſatis tunicam degenerat, ita, ut nihil liquidæ vel fluidæ ſubſtantiæ amplius compareat.

§. XXV.

In hoc malo rite curando collyria de acredine quadam participantia conveniunt, v. g. fœnic. Euphraſ. Tut. pp. Vitriol. alb. inter ſe invicem commixta, igneque leniori cocta, de his gutta una aut altera bis terve in die oculo applicanda. Sunt nonnulli, qui camphoræ uſum, inflammatione in hoc affectu præſente, commendant atque approbant; nec ullo modo negari poteſt, camphoram vi diſcutiendi egregia inſtructam eſſe: Verum, cum de acredine inſimul notabili participet, cujus attactum oculus quoque ſanus non æque impune fert, tutius eſt, aut in exceſſu non peccare, aut uſu ipſius prorſus abſtinere. E contrario, ſi humores frigidi in corpore prædominantur, camphoræ uſus omnino venit commendandus. Nec incongruum erit, ſi palpebra inferior aquis quibusdam ophthalmicis, aqua ſc. euphraſ. roſar. alb. flor. cyan. guttulis aliquot ♁, Spir. Salis Armoniaci &c. acutis illinatur, vel pro eodem ſcopo fotus ex herbis cephalicis c. vino paratus coctura mediante uſurpetur. Nonnunquam vero in hoc malo removendo dextra providaque inciſione opus eſt. Si itaque pus

acinum uvæ repræſentet, pars puſtulæ inferior acu commode pertundi poteſt, quodſi vero hæc macula interiorem, mediam aut profundiorem corneæ partem apprehendat, puris extractio valde difficilis exiſtit.

§. XXVI.

Ad Ecchymomatis ſeu ſuggillationis dum jam progredimur tractationem, hujus denominationis ortum a p. n. ſanguinis effuſione indeque pendente ejusdem coagulatione, quæ cum inflammatione conjuncta oculi tunicam, cumprimis adnatam & ſcleroticam obſidet, haud inique derivamus. Cauſa hujus mali vel a contuſione, plagis oculo inflictis, vaſorum nonnullorum dilaceratione, vel ab humorum lacrymalium acredine, vel totius M. Sneæ acrimonia petenda erit. Sanguis quidem extravaſatus nec ullam ferme moleſtiam creat; aſt enim vero, ſi ſanguinem extra vaſa ſua effuſum ſtagnatio & coagulatio ſequatur, ob impeditam humorum circulationem affectus iſte cum majori periculo doloreque exquiſitiori conjunctus apparet. Remedia huic affectui appropriata ex meris anodynis leniterque diſcutientibus ſunt præparanda, quorum nomine pro intentione dolorem mitigandi lac cum flor. ſambuc. papav. alb. Chamomill. pro ſcopo diſcutiendi Hyſſop c. Rad. Sigill. Salom. Vino coct. Spirit. fœnicul. rectif. 🜄 Camphorat. commendantur. Si interiora magis quam exteriora oculi adficiantur, ex Herb. Chelid. maj Hyſſop. fœnic. flor. anth. & Cariophyll. paratus ſpiritus, præſentaneum

alias

alias quoque ad ſuggillationem diſcutiendam remedium conſtituens, locum obtinebit. Calor intenſior ſi præſens ſit, refrigerantibus adæquatis v. g. ceruſſ lap. calamin. albumine ovor. alumine, cum aqua roſar. ſtupa mediante impoſitis, erit mitigandus; pro ſcopo interno corpus impurum modice laxantibus anodynis admixtis purificandum; acrimoniæ vero ſtimuli 🜄 quad. ſigill. v. g. Goldbergenſ. it. C. C. uſt. matre perlar. & ſimilibus obtundendi. Cæterum a vini potu omnisque generis aliis, inflammationem gignentibus, provide patientes abſtineant oportet.

§. XXVII.

Sequitur nunc communis valde & frequens affectus oculorum, omnium certe complexus aliorumque fons merito dicendus, cum inflammatione, dolore, oculorum rubore, lacrymarumque profuſione ferè perpetua conjunctus, Ophthalmiæ aliàs, germ. Entzündung der Augen, titulo inſignitus. Interdum citra fluorem inſignem oculus ſiccus atque ſqualidus apparet, interdum continuò oculus illacrymat; quamobrem prior affectus Ophthalmiæ ſiccæ, poſterior vero humidæ ſeu Epiphoræ nomine notatur. Uterque affectus vel a cauſa interna, ſeri nimir. acrimonia abundante, ſive a tota M. Snea, ſive a cerebro huc delabente; vel a cauſa externa, ignis v. g. radiorumque ſolarium aſpectu, oculi frictione nimia, frigore æſtuve graviori, vini potu, prava lucubrandi conſvetudine, vel aliis cauſis procatarcticis exiſtit. Sæpiſſime variolis combinatur vel ſuccedit, imo Dyſenteriæ

riæ eandem ſubſecutam eſſe, beatæ memoriæ Wedelius *Diſſert. de Opthalm.* inſcripta annotavit. Hoc vero in paſſu humor irruens maleque oculos adfligens demulcendus, diſsipandus, revellendus, alterandus, corrigendus. Ad alterandum atque disſipandum refrigerantia, diſcutientibus permixta & in principio applicata, e. g. ipſa aqua frigida, vel aquæ deſtillatæ chelidon. maj. euphraſ. verben. ſpermat. ranar. conducunt; ad alterandum atque demulcendum, præter frigida aquea mucilaginoſa quoque locum habent, v. g. album. ovor. cum aqua roſar. tantilloque aluminis conquaſſatum, palpebræ oculo clauſo imponendum; it. mucilago e ſem. pſyllii, cydonior. plantag. cum aqua aliqua ophthalmica parata, cum albumine ovi & cum vel ſine alumine commiſta. Ad alterandum, diſſipandum, corrigendumque metallica & mineralia conducunt, ⊖l. alb. ⊖l. Cypr. tut. Alexandr. croc. metallor. ſacchar. Saturni, & quæ inde parantur collyria. Internè copioſior ſeri acris, calidi, & ſangvinis affluxus arcendus atque avertendus, idque pharmacevticis æque ac chirurgicis remediis inſtituendum. Ex pharmacevticis 1.) temperantia & acrimoniam humorum corrigentia ſunt commendanda, v. g. C. C. uſt. ▽æ pingv. Ocul. cancr. Antim. diaph. ſimpl. & martiat. Gum. Arabic. &c. 2.) Evacuantia purgantiaque, Fol. Senn. Jalapp. cum ♀eis, & cinnabarinis commixta, quæ ſerum ſuperfluum imminuunt, atque per guttur inferius excernunt. 3.) Maſticatoria, rad. Valerian. cubeb. maſtich. 4.) diaphoretica, Bez. mineral. Bez. Jovi. Cinnabar. antimonii, TR.

Bezoard.

Bezoard. ſ. ♃, do. Remedia ex fonte chirurgio deprompta, V. Sne, cucurbitulis cum vel ſine ſcarificatione, hirudinibus pone aures adhibitis, veſicatoriis in nucha, retrò aures poſitis, vel, quod ſecurius, ut & fonticulis in bracchiis pedibusque, nucha, nec non ſetaceis, abſolvuntur; his enim, alio multoque convenientiori loco monſtrato, exitus ſeri ſalſi promovetur. Ad muſculos oculorum roborandos pinguedo viper. ſerpent. &c. palpebris ad i. vel ij guttulas applicanda convenit, quo etiam Unguentum ophthalmicum Mynſychti, Vitriol. alb. aliaque remedia aromatica vaporatenus ad oculos delata maſticationis interventu, ſpectant, v.g. ſem. aniſ. fœnicul. cubeb. rad. valerian. helen. meliſſa, idque genus alia. Herbæ nicotianæ uſus, quo ſolo haud pauci ophthalmia commemorantur liberati, in Ophthalmia ſicca non æque prodeſt.

§. XXVIII.

Ophthalmiam Maculæ excipiunt volaticæ, in aqueo humore reſidentes, oculoque elato inſimul quidem aſcendentes, ſed ſua ſponte iterum quoque deſcendentes; quapropter hæ maculæ ab iis probe diſcernendæ, quæ vertigine correptorum oculis ſub nubecularum, muſcarum vel aliarum macularum ſcintillantium & nigricantium ſpecie obverſari videntur. Hæ, quamprimum in corneæ tunica figuntur, ſuffuſionis plerumque periculum inducunt. Huic vero oculorum vitio modice diſcutientibus v. g. rad. valerian. c. fœnicul. infuſ. vini cum valeriana, caryophyll. aromat. qui vero cum grano ſalis adhibendi, mature occurrendum eſt. Pro ſcopo evacuandi

di per nares, fol. nicotianæ cereviſia aliquoties madefacta, ſenſimque denuo ſiccata turundæ ad inſtar naribus immittuntur. Oculorum adhæc uſus eſto parcior, man muß die Augen ein wenig ſchonen.

§. XXIX.

Nyctalopia ex νύξ & ὄπτομαι derivata duplicis eſt ſignificatus. Primo enim ſignificat viſus hebetudinem, quæ nocte, vel in locis tenebroſis, accenſa licet candela, citra ullum in clariore impedimentum accidit; poſtea illa eſt hebetudo oculorum in clariori diei lumine, nocte vero & in umbris ſat clara perſpicuitas. Hæc animalium quibusdam propria, illa vero nonnullis hominibus familiaris eſt. Jam de priori affectu agere, noſtri erit inſtituti. Cauſa hujus mali in pupilla præprimis, ejusque nimia dilatatione hæret. Pupillam enim matutino ac veſpertino tempore æque ac in locis opacis atque tenebroſis magis dilatari, horis vero antemeridianis juxta & pomeridianis, radiis ſolaribus impetuoſe irruentibus, potius conſtringi, res eſt, extra omnis dubitationis aleam poſita. Pupilla itaque nimium juſto dilatata, cum liberior radiorum copioſiorum in oculos pateſcat aditus, quid mirum quæſo, ſi tunc objectum percipiendum aut plane non aut confuſe ſaltem in oculo repræſentetur. Hoc in caſu cum quædam pupillæ paralyſis ſit præſumenda, antiparalytica v. g. aqua lavendul. aqua Regin. Hung. Spirit formicar. Axung. viper. hepar anguill. Lachrymæ vitium primo vere collectæ, & mediante digeſtione blanda depuratæ, nec non ſuffitus ex Gummireſinis

ſinis fragrantibus ad fibras circulares iterum conſtringendas erunt commendanda.

§. XXX.

Datur & alius affectus, quo homines nonnulli objecta e longinquo poſita difficilius minusque accurate, utcunque magna; quam propius oculis admota, & his quidem magis elatis quam ſubverſis, cernere valent, Myopes inde ſeu luſcioſi germ. Uberſichtige nominati. Oritur hoc præcipue malum, vel ab imbecillitate congenita ſpirituum viſivorum; vel ab aucto inter humorem cryſtallinum & pupillam ſpatio, unde radii objectorum diſtantium centrum viſionis attingere nequeunt; vel quando humores ex ordine ſuo dislocati verſus anteriora magis provolvuntur, ideoque pupilla quâ patet, tota humida quadam liquidaque materia obducitur; quapropter etiam neceſſe eſt, ut objectum viſibile in loco eminentiori ſit collocatum, quo ſcil. pupilla particulas fluidas tranſcendere, eaque humoribus inferiora verſus declinantibus ſuperiora verſus vergere valeat. Huic vitio quemadmodum evacuantibus, humores ſuperfluos eliminantibus, & antiparalyticis, ſi pupilla paralyſi corripiatur, occurrimus, ita id mali pravo lucubrandi more, Veneris abuſu, radiorum ☉rium vel ignis probatorii intuitu incauto abſtinendo, ſæpiſſime præſervamus.

§. XXXI.

Reſtat, ut Strabiſmum quoque germ. das Schielen, brevibus licet, attingamus, utpote quod vitium in motu oculorum læſo, ex quo à communi viſionis

D pun-

punćto deflećtentes, ad obliquum ſive verſus naſum, ſive extrorſum tendunt, potisſimum conſiſtit. Ratione originis hoc malum vel a relaxatione, vel contraćtione, diſtorſione, nimia longitudine aut brevitate muſculorum oculos moventium ſpeciatim abducentium & adducentium, contingit, unde oculi non ſatis rećta linea verſus punćtum viſionis in rerum conſpećtu diriguntur; interdum a conſvetudine oculum ad lucem oppoſitam vel feneſtras lucidas detorquendi (quod recens-natis infantibusque admodum ſolenne eſt) nonnunquam a terrore inopinato, fulgure, convulſionibus epilepticis, alio vero tempore a decubitu humorum acriorum muſculos vellicantium & contrahentium Strabiſmi cauſa primaria dependet. Quamdiu oculus adhuc dolet, tamdiu non eſt, ut de Strabiſmi curatione animum deſpondeamus; ſi vero doloris ſenſus ceſſet, parum vel nihil ſpei ad naturalem oculi conformationem requirendam affulgebit. Si conſvetudini pravæ hic affećtus debeatur, & oculus jam diſtortus ſit, contrarium priori ſitum componere convenit, ut oculus affećtus ſenſim motui naturali cernendique funćtioni adſveſcat. Aut larva duobus foraminibus oculorum cavitati adaptatis, faciei ſuperimponenda, ut ita infans per dićta foramina luci intuendæ adſveſcens oculos inſimul in linea rećta objećta adſpicere erudiat. Si corpus cachećticum & impurum, ſangvinem depurantia, antiſcorbutica adhibeantur; ſi ad epilepſiam inclinet, antiſpaſmodica nervina ſvadeantur; imo fonticuli in mali principio erunt commendandi. Si ex paralyſi Strabiſmi

biſmi affectus oriatur, antiparalytica, fotus nimir. ex Lavendul. Salv. fl. Anth. Beton. Hyperic. Rut. &c. parati magnæ efficaciæ exiſtunt. Uti vero hæc in recens-natis, infantibus & pueris obtinent, ita in adultis, ubi partium tubuli duriores, fibrillæ craſſæ, rigidæ & inflexiles obſervantur, in Strabiſmo curando vix dabitur hujus vitii remedium.

§. XXXII.

Atque hi ſunt affectus oculorum præcipui, quos L. B. cenſuræ benevolæ ſubjicere collibuit. Non ignoro, ſuper eſſe adhuc alios qui Medico in praxi clinica verſanti obveniunt curandi; aſt cum in ipſa hujus diſſertationis rubrica promiſerim, me præcipuos ſaltem oculorum affectus hac vice explanaturum; utique promiſſo mihi ſtandum duxi; donec plura & meliora de hac materia conſcribendi occaſio affulgeat.

DEO ſit laus, honor atque Gloria.

TANTUM.